

Maistiaisiasaksan kielellä leikkien ja laulaen - kielisuihkutusta Jyskässä

Julkaistu 31. toukokuuta 2010. Kirjoittanut Johanna Pynnönen.

Jyväskylän kaupungissa kokeillaan kielisuihkutusta koululaisten iltapäivätoiminnassa. Kokeilu on osa kaupungissa tapahtuvaa perusopetuksen vieraiden kielten kehittämishanketta, jonka tavoitteena on kannustaa lapsia valitsemaan kieliä koulussa.

Tavoitteena kielitaidon ja kielitietoisuuden lisääminen

Sain mahdollisuuden suorittaa soveltavan opetusharjoitteluni pitämällä kielisuihkutusta saksan kielellä Jyväskylässä Jyskän koulun 1.-2.luokkalaisille. Kielisuihkutuksen aikana tarkoitukseni oli tehdä saksan kieltä tutuksi lapsille mukavan puuhastelun lomassa, ja toiveena olisi tietysti, että kouluun syntyisi tulevaisuudessa enemmän valinnaisten kielten ryhmiä. Harjoitteluni tavoitteeksi asetin lisäksi oman opettajuuteni kehittämisen tulevaisuuden haasteita ajatellen. Tällä hetkellä kieliryhmien syntyminen kouluihin ei ole itsestäänselvyys, vaikka kielitaidon tarve lisääntyy jatkuvasti. Yksi tapa saada ryhmiä syntymään voisikin olla kielisuihkutuksen järjestäminen jo esikouluissa ja peruskoulun ensimmäisillä luokilla. Kielisuihkutusta voi olla esimerkiksi lorujen ja satujen lukemista lapsille tai laulujen laulamista yhdessä vieraalla kielellä. Kielisuihkutuksen avulla lasten tietoisuus vieraista kielistä lisääntyy ja kielitaito kehittyy. Pyrkimyksenä on tietysti positiivisen mielikuvan luominen vieraista kielistä. Parhaassa tapauksessa lapset huomaavat kuinka mukavaa ja helppoa kielten oppiminen voikaan olla, sekä ymmärtävät tarvitsevansa kielitaitoa tulevaisuudessa esimerkiksi ulkomaan matkoilla.

Saksan kieli tutuksi leikin avulla

Pidin kielisuihkutusta koulupäivän jälkeen iltapäivätoimintaan osallistuville lapsille Jyskän nuorisotiloissa kerran viikossa kuuden viikon ajan. Kielisuihkutukseen osallistuminen ei ollut lapsille pakollista ja osallistujat vaihtuivatkin hieman joka kerralla. Oli kuitenkin hienoa huomata, että jotkut oppilaat jakoivat osallistua jokaiselle kerhotunnille. Innokkaita osallistujia riitti jokaiselle kerralle kymmenkunta. Ensimmäisellä kerralla osa oppilaista sanoi jatkavansa mieluummin omia leikkejään kuin osallistuvansa kielikerhoon, mutta kun aloimme opetella tervehtimistä ja esittäytymistä saksaksi, yhtäkkiä hekin olivat sohvalta istumassa ja lukemassa lauseita värikkäistä puhekuplista, joita kiinnitimme seinälle muistin tueksi. Ehkä se, että osallistuminen ei ollut pakollista, lisäsi ainakin joidenkin lasten kohdalla mielenkiintoa.

Kuuden kerhokerran aikana oppilaat ehtivät opetella erilaisten pelien, leikkien ja laulujen avulla muun muassa värejä, numeroita, eläimiä, hedelmiä sekä tervehtimään ja esittäytymään saksaksi. Itse sain hyvää kokemusta kielisuihkutuksen järjestämisestä sekä muutenkin oppilaiden koulupäivän ulkopuolisesta toiminnasta. Lapset oppivat nopeasti ja tekivät myös tarkkoja havaintoja saksankielestä sekä sen ääntämisestä. Uudet kirjaimet β ja \ddot{u} herättivät ihmetystä, mutta seuraavalla kerralla jo muistettiin miten ne lausutaan. Värejä opeteltaessa lapset huomasivat kuinka sinistä tarkoittava sana "blau" on melkein kuin englanninkielinen sana "blue" ja miten oranssia tarkoittava sana "orange" on aivan sama kuin englanniksi. Myös eläinten nimet olivat lasten mielestä helppoja, koska ne muistuttivat niin paljon suomalaisia sanoja. Ääntämisenkin lapset oppivat erittäin hyvin toistamalla sanat useaan kertaan.

Huomasin, että pelien ja leikkien ei tarvinnut olla monimutkaisia, jotta ne herättivät lasten kiinnostuksen. Yksinkertaisemmat leikit olivat oikeastaan kaikkein hauskimpia, ja toihan vieras kieli niihin omaa haastettaan. Kun oli mukavaa, asiat jäivät myös paremmin lasten mieliin. Seuraavalla kerralla he saattoivat muistaa jonkun hauskan leikin ja sen kautta esimerkiksi värien tai numeroiden nimet. Esimerkiksi värileikki, jossa lapset seisoivat seinän vierellä ja saivat ottaa askeleen aina, kun heidän vaatteissaan sattui olemaan saksaksi sanomaani väriä, oli lasten mielestä hauskaa. Kim-leikkiä, jossa pöydällä olevista kuvakorteista poistettiin yksi ja lasten piti muistella, mikä asia puuttui, käytin esimerkiksi eläinten sekä numeroiden harjoitteluun. Laulut olivat myös todella mieleisiä lapsille ja osa niistä kuunneltiin moneen kertaan laulaen yhdessä mukana.

Lasten kokemukset kielikerhosta positiivisia

Yksi haaste kielisuihkutuksessa, johon osallistuminen ei ollut pakollista, oli saada lasten mielenkiinto herätettyä ja pystyä pitämään osallistujien huomio kiinnitettynä oikeaan asiaan. Koska kielisuihku järjestettiin iltapäivällä pitkän koulupäivän jälkeen, lapset olivat myös melko levottomia. Tämän takia oli tärkeää olla itse hyvin valmistautunut ja osata ohjata lasten energia oikeaan suuntaan. Yritin rakentaa kielisuihkutuksen niin, että lapset pääsivät mahdollisimman paljon liikkumaan, laulamaan ja puhumaan itse. Kun tekemistä riitti tarpeeksi ja tunnin aikana oli mahdollisimman monipuolisia harjoituksia, aika menikin kuin siivillä. Kun näytti siltä, että lapset eivät malta olla paikallaan, päästin kaikki esimerkiksi esittämään eri eläimiä ja verbejä saksankielisten käskyjen mukaan. Jos meno taas alkoi näyttää liian villiltä, otettiin väliin hieman rauhallisempia tehtäviä, kuten muistipelin pelaaminen.

Lasten kommentit kielisuihkutuksesta olivat kuitenkin positiivisia, mikä teki sen pitämisestä palkitsevaa. Oli mukava huomata, että lapset jo odottivat tunnin alkamista, kun saavuin paikalle ja jokaisen suihkutustunnin jälkeen oppilaat huutelivat perääni kiitokset ja hyvästelivät saksaksi. Kun lähdin ulos ovesta, nuorisotiloissa kaikui: "Danke! Tschüss!" Kaikki olivat innostuneita osallistumaan, ja parhaita olivatkin leikit, joissa jokainen pääsi liikkumaan ja puhumaan. Pantomiimi ja "Sissi sagt" eli "Kapteeni käskee"-leikki olivat lasten mielestä erityisen mukavia, koska niitä leikittäessä ei tarvinnut istua paikallaan. Aluksi kukaan ei tahtonut uskaltautua käskemään muita saksaksi, mutta yhden rohkean oppilaan jälkeen jokainen muukin halusi vuorollaan tulla eteen. Seuraavalla kerralla sitten jo kyseltiin milloin taas leikitään "Sissi sagt"-leikkiä.

Toivon, että jokainen lapsi sai kielisuihkutuksen aikana onnistumisen kokemuksia, ja että tämä toiminta innostaisi heitä myös tulevaisuudessa opiskelemaan vieraita kieliä. Minulle itselleni jäi tunne, että jo pieni määrä kielisuihkutusta voi antaa sysäyksen innostukseen vieraista kielistä, joten kielisuihkuttelu voisi hyvinkin lisätä vieraiden kielten ryhmien syntymistä kouluihin.

Kirjoittaja opiskelee saksan kieltä ja kulttuuria Jyväskylän yliopistossa. Hän on suorittanut kuluneen lukuvuoden aikana aineenopettajan pedagogiset opinnot.

Tähän artikkeliin liittyvät asiasanat:
kerho, kielisuihku, saksa